

*Момотюк Людмила Євгенівна,
доктор економічних наук, професор,
перший проректор з науково-педагогічної роботи,
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ НА СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ: РОЗРИВ МІЖ ФІНАНСОВИМИ РИНКАМИ ТА РЕАЛЬНОЮ ЕКОНОМІКОЮ

Пандемія коронавірусу COVID-19 досягла майже усіх країн світу. Її розповсюдження змусило національні економіки, суб'єктів господарювання, громадян підраховувати збитки. Сьогодні неможливо точно сказати, який економічний збиток буде нанесений пандемією коронавірусу світовій економіці, але серед економістів існує думка, що це буде дуже серйозний негативний вплив на світову економіку. У 2020 році світовий ВВП знизився на 3,5%, тоді як прогноз на цей рік становив 2,9% зростання ВВП. За оцінками МВФ світова економіка у 2020 році скоротилась на 4,4%. Таке скорочення було охарактеризоване як найгірше з часів великої депресії 1930-х років. Єдиною країною, чия економіка зросла на 2,3%, був Китай. Відповідно до прогнозу на 2021 рік світовий ВВП у цьому році мав би зрости на 5,8%.

Але з огляду на поточний стан розвитку економік провідних країн навряд чи цей показник буде досягнуто, оскільки відновлення в крупних економіках країн, які залежать від послуг, буде дуже повільним. Індустрія туризму сильно постраждала, авіакомпанії відмінили свої рейси. Нові варіанти вірусу змусили більшість країн увести більш жорсткі обмеження на поїздки. У 2020 році кількість рейсів у всьому світі сильно знизилась і до відновлення ще дуже далеко. Також сильно постраждав готельний сектор, оскільки у 2020 році відбулось зниження кількості бронювань за всіма туристичними напрямками. Тому у 2020 році було втрачено мільярди доларів і, хоча прогноз на 2021 рік більш втішний, аналітики вважають, що міжнародні подорожі і туризм повернуться до нормального рівня, який був до пандемії, тільки у 2025 році. Багато людей втратили роботу, або їх доходи скоротились. Рівень безробіття збільшився в багатьох країнах з розвинутою економікою. За даними МВФ у США частка безробітних в рік складає 8,9%, що свідчить про припинення десятирічного зростання кількості робочих місць. Деякі експерти попереджають, що можуть пройти роки, перш ніж рівень зайнятості повернеться до того рівня, який був до пандемії.

З іншого боку, подивимось, що відбувається на світовому фінансовому ринку. За час пандемії та ізоляції загальний статок мільярдерів виріс на 5 трлн дол., тобто до 13 трлн дол. за 12 місяців. Таке зростання стало самим різким стрибком, який коли-небудь був зареєстрований у щорічному списку Forbes. Як можлива така невідповідність між фінансовими ринками та реальністю?

Вплив кризи COVID-19 на компанії та домогосподарства та пов'язана з цим невизначеність викликали спочатку збій на багатьох фінансових ринках. В першому кварталі 2020 року світові фінансові індекси показали істотні втрати, оскільки пандемія коронавірусу викликала економічну невизначеність. Окремі фінансові індекси втратили більше 20% своєї вартості. Nasdaq 100 и S&P 500,

індекси, які відслідковують ефективність компаній у США, втратили свою цінність, оскільки в країні були запроваджені обмеження. Навіть на ринку казначейства США в березні 2020 року спостерігались ознаки стресу. Ринки корпоративних облігацій та фонди грошового ринку також отримали потрясіння. На європейських ринках також спостерігався значний спад, який спровокував панічні продажі серед інвесторів. FTSE 100, провідний індекс акцій компаній у Великобританії, упав на 21% в перші тижні березня 2020 року.

Але фінансові ринки швидко відновились. Індекс S&P 500 втратив третину своєї вартості під час кризи в лютому-березні 2020 року, але в серпні він повернувся до докризового рівня і продовжує зростати. Швидке відновлення фінансових ринків, наприклад, у США частково, звичайно, завдячує Федеральній резервній системі, яка вчинила швидкі дії, щоб запобігти повноцінній фінансовій кризі, запровадивши програму «кількісного пом'якшення» («Quantitative Easing»). Кількісне пом'якшення – це монетарна політика, при якій центральний банк починає викуп облігацій в певному обсязі, щоб знизити їх дохідність та збільшити кількість грошей у фінансовій системі.

Окремі експерти критикують політику кількісного пом'якшення, заявляючи, що вона принесла непропорційно більшу вигоду держателям активів за рахунок штучного завищення цін на ці активи. Будь-яка грошово-кредитна політика має окремі побічні фінансові ефекти. Але політика кількісного пом'якшення дала можливість уникнути глибокої кризи на фінансових ринках. Це змусило багатьох задуматися про можливий розрив між фінансовими ринками та реальною економікою і про значення індикатора фінансового ринка для відновлення економіки.

Мурашко Олена Володимирівна,

кандидат економічних наук,

доцент, професор кафедри банківської та страхування;

Коломійченко Вадим Олегович,

магістрант;

ДВНЗ «Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана»

СУТНІСТЬ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА ЧИННИКИ ЙОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Одним із найважливіших критеріїв соціально-економічного розбудови держави є добробут та якість життя її громадян. Економічну складову розвинених країн можна охарактеризувати високоякісним рівнем послуг, залученням інноваційних технологій до виробництва та постійним збільшенням мікроекономічних та макроекономічних показників. При стабільному економічному зростанні, громадяни мають можливість довгострокового фінансового планування, що в свою чергу забезпечує стійкий та високий рівень фінансового благополуччя особи та держави в цілому.